

Sygn. akt III AUa 618/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2014 r. w Szczecinie

sprawy D. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem w sprawie VIIU 2216/11

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 maja 2013 r. sygn. akt VII U 22/13

oddala apelację.

SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 618/13

UZASADNIENIE

D. N. 31.12.2012 r. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. w sprawie o sygn. akt VII U 2216/11, wskazując jako jej podstawę wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012 r. K 2/12.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 29.05.2013 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30.05.2012 r. wydany w sprawie VII U 2216/11 przez zmianę decyzji z 4.10.2011 r. i przyznanie ubezpieczonej prawa do wypłaty emerytury od chwili zawieszenia wypłaty. W toku postępowania sąd ustalił, że D. N. (ur. (...)) decyzją z 22.10.2009 r. uzyskała prawo do emerytury począwszy od 31.07.2009 r. Decyzją z 4.10.2011 r. zawieszono wypłatę emerytury od

1 października 2011 r. z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 30.05.2012 r. oddalono odwołanie od decyzji z 4.10.2011 r. Wniosek o wznowienie wypłaty D. N. złożyła 31.12.2012 r. Decyzją z 17.01.2013 r. podjęto wypłatę od 1.12.2012 r. Sąd okręgowy uwzględnił skargę o wznowienie postępowania, bowiem skargę złożono w terminie i przy zachowaniu podstawy ustawowej wznowienia. Sąd I instancji przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012 r., K 2/12 gdzie orzekł, że art. 28 ustawy z 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16.12.2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1.01.2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 konstytucji. Wyrok został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22.11.2012 r. poz. 1285. W ocenie sądu D. N. należy do kategorii osób w odniesieniu do których Trybunał Konstytucyjny uznał niekonstytucyjność powołanych powyżej przepisów. Ubezpieczona nabyła i realizowała prawo do emerytury od 31.07.2009 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Tym samym wyrok w sprawie sygn. akt VI U 2216/11 z 30.05.2012 r. oraz poprzedzająca to decyzja wydane zostały na podstawie niekonstytucyjnych przepisów. Sąd okręgowy uznał, że w stosunku do D. N. świadczenie emerytalne winno zostać wypłacone nie od miesiąca złożenia przez nią wniosku o wznowienie wypłaty, tj. od 1.12.2012 r. (tak decyzja ZUS z 17.01.2013 roku), lecz od 1.10.2011 r. gdy zostało zawieszona. Sąd okręgowy powołał się przy tej ocenie na art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji oraz orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy, który wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie art. 412 § 2 k.p.c w zw. z art. 28 w zw. z art. 103a ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U nr 257 poz.1726 ze m.) dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw poprzez przyjęcie, że zachodzą podstawy do wznowienia postępowania i zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 30 maja 2012 r. - sygn. akt VII U 2216/11 z tego powodu, że przepis art. 28 powołanej ustawy był niekonstytucyjny w dacie wydania zaskarżonej decyzji zawieszającej wypłatę świadczenia od 1.10.2011 r. wobec tego wnioskodawczym przysługuje prawo do wypłaty emerytury od chwili zawieszenia tj. od 1 października 2011 r. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona. Należy podkreślić, że z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw wyroku Trybunału Konstytucyjnego co do art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., jedynie potwierdzono niekonstytucyjność przyjętej przez ustawodawcę regulacji prawnej. Sąd apelacyjny wskazuje przy tym na utrwaloną linię orzecznictwa: orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające niezgodność aktu normatywnego lub jego części z Konstytucją, wchodzące w życie z dniem ogłoszenia, mają skutki retrospektywne, tj. działają wstecz (zob. wyrok z dnia 6.04.2006r., sygn. III AUa 996/05, OSA 2008r. nr 3, str. 6, LEX nr 357749, wyrok z dnia 16.01.2013r. LEX nr 1264372; zob. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, uchwały z dnia 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00, OSNP 2001, nr 23, poz. 685, z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, z dnia 23 stycznia 2004 r. III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81 i z dnia 19 maja 2006 r. III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39 oraz wyroki z dnia 10 listopada 1999 r., I CKN 204/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 94, z dnia 19 grudnia 1999 r., I CKN 632/98, niepubl., z dnia 19 kwietnia 2000 r., II CKN 272/00, niepubl., z dnia 15 stycznia 2003 r. IV CKN 1693/00, niepubl., z dnia 9 października 2003 r., I CK 150/02, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 132, ze sprost. OSNC 2004, nr 10, s. 131, z dnia 29 października 2003 r., III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 270/04, niepubl., z dnia 12 stycznia 2005 r., I CK 457/04, niepubl., z dnia 7 października 2005 r., II CK 756/04, "Monitor Prawniczy" 2005, nr 21, s. 1027, z dnia 14 września 2006 r., III CSK 102/06, niepubl., z dnia 15 czerwca 2007 r., II CNP 37/07, niepubl., z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 315/07, niepubl., z dnia 19 czerwca 2008 r. V CSK 31/08, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 16, z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, OSNC 2009, nr 10, poz. 172 i z dnia 10 grudnia 2009 r., III CSK 110/09, OSNC

2010, nr 5, poz. 82, a także postanowienia z dnia 7 grudnia 2000 r., III ZP 27/00, OSNAPUS 2001, nr 10, poz. 331 i z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, niepubl.). Od zasady skuteczności wyroku Trybunału Konstytucyjnego *ex tunc* istnieją co prawda wyjątki mające podstawę w przepisach Konstytucji, ale nie zachodzą one w okolicznościach sprawy. Przypadkiem wyłączenia retroaktywności wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest wyraźne stwierdzenie w tym zakresie zawarte w sentencji wyroku Trybunału, w której wyłącza retroaktywność w pełnym zakresie, tzn. określa jego skutki na przyszłość. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., sygn. II CSK 335/10, Biuletyn SN z 2011, nr 4, s. 8), wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie jest skuteczny *ex tunc*, również w takim zakresie, w jakim naruszałoby to zasadę ochrony praw słuszenie nabytych (art. 2 Konstytucji RP). *A contrario*, w przypadku przyznanej emerytury, a ściślej przyznanego prawa do emerytury, wskutek spełniania przez ubezpieczoną wszystkich ustawowych przesłanek, według stanu prawnego obowiązującego na dzień wydania decyzji, a więc w sytuacji prawa słuszenie nabytego, ochrona realizacji tego prawa, czyli wypłaty rozciąga się na cały okres. Charakterystyczny zaś przykład wyłączenia skuteczności *ex tunc* wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynikający z odroczenia utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu (art. 190 ust. 3 Konstytucji) nie dotyczy niniejszej sprawy, jak też nie może być tłumaczone inaczej niż jego pozostawienie przez oznaczony czas w porządku prawnym i oznacza, że Trybunał Konstytucyjny, mimo stwierdzenia niezgodności aktu z przepisami wyższego rzędu, działając w granicach kompetencji, utrzymuje w mocy normę prawną. Do wskazanej zatem w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej przepis musi być uznany za zgodny z Konstytucją, a tym samym wyłączony jest skutek retrospektywny takiego wyroku (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, z dnia 24 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61 i z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 28/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 31 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2008 r., V CZ 73/08, nie publ.). Ustawodawca nie mógł zatem, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej – przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego – na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, takich jak ubezpieczona, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego. Określając skutki wyroku Trybunał wyjaśnił, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy, niewątpliwie D. N. znajduje się w kręgu beneficjentów omawianego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z uwagi na treść przepisów obowiązujących w dacie wydania decyzji organu rentowego przyznającego jej prawo do świadczenia emerytalnego.

Stąd też sąd apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację organu rentowego.